

ПРОФЕСІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ: ЗДАТНІСТЬ ДО ІННОВАЦІЙ

Повноцінний розвиток сучасного освітнього простору передбачає нові підходи до організації освіти, формування професійного потенціалу вчителів як процес вироблення у них вмінь працювати в ногу з часом, займатися самоосвітою, вивчаючи бази банків даних про педагогічні технології з досвіду роботи кращих педагогів. Вивчення педагогічних технологій дозволяє визначити можливості їх використання та вплив на розвиток власного професійного потенціалу вчителя, розробити шляхи подальших науково-теоретичних і практичних пошуків з метою створення власних інновацій.

Загальна інноваційність в освіті сприяє приведенню освітянської сфери у відповідність з новими потребами людини і суспільства, реалізації завдань навчання і виховання особистості, дотримання людиноцентристських тенденцій, виведенню держави на новий рівень соціально-економічного розвитку, на що і спрямований вектор географічної освіти. Саме такі положення визначають її мету, реалізацію змісту, зміну цінностей, інформаційно-технологічне забезпечення освітнього процесу.

Професійний потенціал вчителя географії розглядається як сукупність природних та набутих якостей, що визначають спроможність виконувати свої професійні обов'язки на заданому рівні, бачити, розуміти, ставити і вирішувати освітні питання.

У розрізі нашого дослідження професійний потенціал визначається як спроектована здатність педагога створювати й реалізовувати педагогічні

технології, що виступають фундаментом співпраці з учнями у процесі опанування ними географії. Зокрема, у практиці вивчення географічної інформації школярами інновації можуть мати різний характер. Наприклад, виділяється початкова інновація, яка полягає у повторенні відомої географічної інформації з несуттєвими змінами і доповненнями; ступенева інновація – перетворення, переосмислення відомого та застосування нових методів, засобів, прийомів, і власне, інновація (створення нових методик, програм, підручників, посібників), яка полягає в оволодінні вчителем географії технологією складного процесу формування в учнів географічного світогляду, з обов'язковою умовою проходження шляху від розв'язання найпростіших до складних, власне інноваційних явищ.

Швидкі зміни суспільного життя зумовлюють те, що географія, докорінно й невинно оновлюючись, у відповідності з вимогами сьогодення намагається зберігати поруч із стабільністю власної структури гнучкість й здатність до змін. Інновації в географічній освіті – створення і виконання проекту зближення теорії з практикою, конкретної методики з певними умовами, що зумовлює ефективність змісту, методів, форм навчальної, дослідницької, пізнавальної діяльності учнів на уроках географії. Це можливо лише в постійній активній взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Інновації використовуються як у структурі традиційних уроків, так і при проведенні нетрадиційних. Їх можна застосовувати під час актуалізації знань, вивчення нового матеріалу, його закріплення, повторення. Даючи відповіді на нестандартні за змістом запитання, розв'язуючи незвичні проблеми, займаючись географічною дослідницькою роботою в природі й соціальному суспільстві, учні відкриватимуть нове, непізнане, робитимуть свої маленькі відкриття. Саме дослідницька робота пов'язана з навчальною роботою з географії і має міжпредметний зміст, є сучасною та актуальною, широко висвітлюється засобами масової інформації, містить елементи експериментальних досліджень і практичного використання, спирається на певну матеріально-технічну базу.

Практика свідчить, що ефективними інноваціями у застосуванні вчителем географії є моделювання педагогічних ситуацій, вирішення аналітичних і конструктивних географічних задач, уроків, навчально-дослідницьких робіт, екскурсій, віртуальних експедицій і подорожей. Вчитель аналізує певну педагогічну ситуацію, а учні шукають засоби її вирішення, виробляють критерії і показники її оцінки. І все це залежить від рівня професійного потенціалу вчителя так як саме він має бачити і розуміти потребу кожного учня в інтенсивному навчанні географії, ставити і вирішувати нестандартні питання. Актуальними сьогодні є також нові інформаційні технології навчання, які включають програмоване навчання, експертні системи, мультимедіа, імітаційне навчання та технології евристичного навчання (модифіковані евристичні уроки-лекції, пошукові, з груповою і індивідуальною роботою уроки, евристичне занурення, творчий тиждень на географічну тематику, евристична олімпіада тощо).

Отже, формування професійного потенціалу вчителя географії на основі сприйняття сучасних інновацій має суттєве практичне значення, адже навчальні заклади нового типу, кожен з яких має право працювати за авторськими програмами, потребують вчителів з високим рівнем знань, зі сформованим характером, акторськими і організаторськими вміннями, інноваційним мисленням, здатних оцінювати, розпізнавати кожну ситуацію і досягати успіху.

Список використаних джерел:

- 1.Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи: Курс лекцій: модульне навчання / А. М. Алексюк – К. : Вища школа , 1998. – 367 с.
- 2.Коберник О. М. Освітні технології: навч. посібн. / О. М. Коберник, О. В. Бялик – Умань: ПП Жовтий О. О – 2012. – 268 с.
- 3.Освітні технології: Навч.-метод. посібник / За заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.
- 4.Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посібник \ О. Пометун О., Л. Пироженко – К. : АПН., 2002. – 136 с.
- 5.Семиченко В. А. Функціональний склад діяльності педагога – важлива передумова гуманізації навчання // Професійна освіта: теорія і практика. Науково-практичний журнал / В. А. Семиченко – № 1-2 (15-16) 2002. – Харків. – С. 159-167.